

BE-02

ความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีกับความสำเร็จในการดำเนินงาน
ของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี

The Relationships between Internal Financial and Accounting Control with Operation
Success of Agricultural Cooperative in Udonthani

นิติกรณ จันทรสุนทรียะศักดิ์¹ และสุรินยา ศรีชาชัย²

Nitigorn Jansuriyasak¹ Surinya Srikuachai²

¹อาจารย์ประจำหลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต

² อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต

อีเมล: Jansuriyasak@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีกับความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 102 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า การควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการติดตามประเมินผล ด้านกิจกรรมการควบคุม และด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ส่วนความสำเร็จในการดำเนินงานโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ด้านการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ และด้านรายงานทางการเงินที่ถูกต้อง จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า การควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับปานกลาง และรายด้านมีความสัมพันธ์ทางบวก ได้แก่ ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการติดตามประเมินผล และด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม อยู่ในระดับต่ำ

คำหลัก: การควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี ความสำเร็จในการดำเนินงาน สหกรณ์การเกษตร

Abstract

The purpose of this research was to study the relationships between internal financial and accounting control with operation success of Agricultural Cooperative in Udonthani. The sample of this study consisted of 102 officers of financial and accounting of Agricultural Cooperative in Udonthani. The research instrument used in the study was questionnaire. The mean, standard deviation and Pearson's Correlation Coefficient were used.

The results of this research were internal financial and accounting controlling overall and that finding were at high level. Sort of average of the work was descending as follows: Monitoring, Control Activities and Control Environment. The operation success overall and that finding were at high level. Sort of average of the work was descending as follows: Economic Resource Usage, Achieving Goals and Objectives and Financial Reporting Accuracy. From the relationship analysis, it was found that internal financial and accounting controlling was related with operation success of Agricultural Cooperative in Udonthani at moderate level. That finding was positive relationship as follows: Risk Assessment, Control Activities, Information and Communication, Monitoring and Control Environment was low level.

Keywords: Internal Financial and Accounting Operation Success Agricultural Cooperative

บทนำ

การประกอบธุรกิจผู้ประกอบการย่อมมุ่งหวังที่จะให้กิจการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ และมีความเติบโตอย่างต่อเนื่อง แต่ความเสี่ยงหรือโอกาสที่กิจการจะประสบกับสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ผู้บริหารหรือเจ้าของกิจการต้องพยายามที่จะหลีกเลี่ยง หรือลดระดับความเสี่ยงลงให้น้อยที่สุดเท่าที่สามารถทำได้ กิจการขนาดใหญ่จึงจำเป็นต้องสร้างระบบขึ้นมาช่วยในการควบคุมภายในแทนการพึ่งพาตัวบุคคล เพื่อให้กิจการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (จันทนา สาขากร นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันเพชร. 2557 : 2-1) รวมถึงองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนจึงให้ความสำคัญกับการควบคุมภายในด้านการบัญชีที่ดีเป็นอันมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน กำหนดให้มีการจัดระบบการควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานและการใช้ทรัพยากร ซึ่งรวมถึงการดูแลรักษาทรัพย์สิน การป้องกันหรือลดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล การสิ้นเปลือง หรือการทุจริต เพื่อความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงินและการดำเนินงาน ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันจึงต้องมีความชัดเจนการควบคุมภายในด้านบัญชีที่ดี เพื่อปรับปรุงการควบคุมภายในด้านการบัญชีให้มีประสิทธิผลและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและความเสี่ยงเปลี่ยนแปลงไปอยู่เสมอ

การควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี (Internal Financial and Accounting Control) แผนการจัดแบ่งองค์การ วิธีการ และมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการดูแลทรัพย์สิน การตรวจสอบความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูลทางการเงิน การควบคุมภายในด้านการบัญชีจะเป็นเครื่องมือสนับสนุนให้ผู้บริหารดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการให้ข้อมูลทางการเงินที่เชื่อถือได้สำหรับการตัดสินใจ องค์กรต้องมีระบบบัญชีและการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเหมาะสม (จันทนา สาขากร นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันเพชร. 2557 : 2-2 – 2-3) กระบวนการปฏิบัติงานจะถูกกำหนดร่วมกัน โดยคณะกรรมการผู้บริหาร ตลอดจนพนักงานขององค์กรทุกระดับชั้น เพื่อให้เกิดความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า วิธีการหรือการปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุม ซึ่งการควบคุมภายในด้านการบัญชีที่ดีจะทำให้ระบบบัญชีมีความสำเร็จในการดำเนินงานทางการเงิน มีความปลอดภัยจากการทุจริตข้อผิดพลาด เพื่อรายงานทางการเงินที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ โดยประยุกต์ตามการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO 2013 Internal Control-Integrated Framework (จันทนา สาขากร นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันเพชร. 2557 : 2-9) ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) สภาพแวดล้อมของ

การควบคุม (Control Environment) 2) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) 3) กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) 4) สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) และ 5) การติดตามประเมินผล (Monitoring)

ความสำเร็จในการดำเนินงาน (Operation Success) การดำเนินงานกิจกรรมใดๆ ตามพันธกิจหรือเป้าหมายขององค์กร ให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร เพื่อพัฒนาองค์กรในด้านต่างๆ ให้สามารถเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมายขององค์กรที่ได้กำหนดไว้ มีกระบวนการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานผลงานถูกต้องระเบียบ กฎหมาย ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ผลการดำเนินงานเป็นที่ยอมรับและเป็นที่ยอมรับพอใจสำหรับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จากแนวคิดความสำเร็จในการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชีคุณภาพของ ธารินทร์ ใจเอื้อพลสุข (2561 : 3) และแนวคิดการบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของ บังอร พันธุ์โสภา (2557 : 4) ประกอบด้วย การบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ (Achieving Goals and Objectives) การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า (Economic Resource Usage) รายงานทางการเงินที่ถูกต้อง (Financial Reporting Accuracy) และการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Regulation Rule Compliance)

สหกรณ์การเกษตร (Agricultural Cooperative) เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้มีอาชีพทางการเกษตรรวมตัวกันจัดตั้งขึ้น และจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสหกรณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจกรรมร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิก และช่วยยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิก ให้ดีขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ดำเนินธุรกิจแบบเอนกประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินธุรกิจร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือส่วนรวมโดยใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามตามพื้นฐานของมนุษย์ เพื่อให้ประโยชน์แก่สมาชิกและส่วนรวมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์ (สหกรณ์การเกษตร. 2564 : เว็บไซต์)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีกับความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี ของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบว่า การควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการดำเนินงานหรือไม่ อย่างไร ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการกำหนดแนวทางเพื่อวางแผนพัฒนา ปรับปรุงกระบวนการของการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีกับความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1) ตัวแปรอิสระ คือ การควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี (Internal Financial and Accounting Control)

- 1.1) ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม (Control Environment)
- 1.2) ด้านการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
- 1.3) ด้านกิจกรรมการควบคุม (Control Activities)
- 1.4) ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)
- 1.5) ด้านการติดตามประเมินผล (Monitoring)

2) ตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จในการดำเนินงาน (Operation Success)

- 2.1) ด้านการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ (Achieving Goals and Objectives)
- 2.2) ด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า (Economic Resource Usage)
- 2.3) ด้านรายงานทางการเงินที่ถูกต้อง (Financial Reporting Accuracy)
- 2.4) ด้านการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Regulation Rule Compliance)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 102 คน (สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์อุดรธานี. 2564 : เว็บไซต์)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี ของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เพื่อให้ได้ข้อความที่เหมาะสม พร้อมทั้งพิจารณาความสอดคล้องของรายการคำถามในแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80 – 1.00

3.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นจากคำถามเกี่ยวกับการควบคุมภายในด้านการเงินและการบัญชี เท่ากับ 0.868 ค่าความเชื่อมั่นจากคำถามเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงาน เท่ากับ 0.915

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการดังนี้

4.1 ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามตามจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย

4.2 ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามถึงสำนักงานสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานีโดยเริ่มส่งแบบสอบถามผ่านทาง online ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 - 31 ธันวาคม 2564 จำนวน 102 ชุด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลโดยอาศัยแบบสอบถามจะถูกนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะแยกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี โดยอาศัยสถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้วิธีประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงาน ของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้วิธีประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีกับความสำเร็จในการดำเนินงาน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) โดยใช้ค่าสถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี โดยรวมและรายด้าน

การควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม	4.26	0.43	มาก
2. ด้านการประเมินความเสี่ยง	4.14	0.28	มาก
3. ด้านกิจกรรมการควบคุม	4.31	0.41	มาก
4. ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร	4.17	0.33	มาก
5. ด้านการติดตามประเมินผล	4.39	0.41	มาก
รวม	4.26	0.25	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ด้านการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 4.39$) ด้านกิจกรรมการควบคุม ($\bar{X} = 4.31$) และด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี โดยรวมและรายด้าน

ความสำเร็จในการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์	4.19	0.44	มาก
2. ด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า	4.29	0.43	มาก
3. ด้านรายงานทางการเงินที่ถูกต้อง	4.11	0.37	มาก
4. ด้านการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง	4.08	0.34	มาก
รวม	4.17	0.24	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานีโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.29$) ด้านการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.19$) และด้านรายงานทางการเงินที่ถูกต้อง ($\bar{X} = 4.11$)

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีกับความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี

การควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี	ความสำเร็จในการดำเนินงานโดยรวม	
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	ระดับความสัมพันธ์
1. ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม	0.30	ต่ำ
2. ด้านการประเมินความเสี่ยง	0.46	ต่ำ
3. ด้านกิจกรรมการควบคุม	0.44	ต่ำ
4. ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร	0.43	ต่ำ
5. ด้านการติดตามประเมินผล	0.35	ต่ำ
โดยรวม	0.55	ปานกลาง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า การควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีกับความสำเร็จในการดำเนินงานโดยรวมของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง ($r=0.55$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก โดยเรียงลำดับค่าความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการประเมินความเสี่ยง (อยู่ในระดับต่ำ $r = 0.46$) ด้านกิจกรรมการควบคุม (อยู่ในระดับต่ำ $r = 0.44$) ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร

(อยู่ในระดับต่ำ $r = 0.43$) ด้านการติดตามประเมินผล (อยู่ในระดับต่ำ $r = 0.35$) และด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม (อยู่ในระดับต่ำ $r = 0.30$)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงานโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. การควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่า การควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1. การควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี โดยรวมและรายด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการควบคุมภายในเพราะเป็นกฎระเบียบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ถาวร พรมไทย (2558 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้ตรวจสอบภายในสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีการติดตามประเมินผลการควบคุมภายในโดยรวม และเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการติดตามผล ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านการรับรองคุณภาพ และด้านการรายงานการติดตามผล
2. ความสำเร็จในการดำเนินงาน โดยรวมและรายด้าน คือ ด้านการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ด้านรายงานทางการเงินที่ถูกต้อง ด้านการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ความสำเร็จในการดำเนินงานทางการเงินให้บรรลุตามเป้าหมายตามระบบการควบคุมภายในทางการเงิน ผู้บริหารสามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กร โดยนำระบบการควบคุมภายในทางการเงินมาช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทำให้มีผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายจากการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด มีกระบวนการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของบังอร พันธุ์โสภา (2557 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้ตรวจสอบภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานโดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านผลการดำเนินงาน ด้านรายงานทางการเงิน และด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับ
3. ความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีกับความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี พบว่า การควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชี มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับปานกลาง และรายด้านมีความสัมพันธ์ทางบวก ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการติดตามประเมินผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมมาต คำวัจนัง (2561 : บทคัดย่อ) พบว่า การควบคุมภายในด้านกิจกรรมควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้าน

สารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการติดตามประเมินผล และด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ให้ให้ความสำคัญการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรในการควบคุมภายใน รวมถึงให้ผู้บริหารและบุคลากรยึดมั่นในคุณค่าของ kejujuran และจรรยาบรรณภายในองค์กร
2. ด้านการประเมินความเสี่ยง ควรให้ความสำคัญกับความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริตในการประเมินความเสี่ยง และควรกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจนเพียงพอ เพื่อให้สามารถระบุและประเมินความเสี่ยงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร
3. ด้านกิจกรรมการควบคุม ให้ให้ความสำคัญการควบคุมภายในที่ช่วยลดความเสี่ยงที่จะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
4. ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ให้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับสารสนเทศเพื่อสนับสนุนให้การควบคุมภายในสามารถดำเนินไปได้ตามที่กำหนดไว้
5. ด้านการติดตามและประเมินผล ให้ให้ความสำคัญการควบคุมและกำกับดูแลเพื่อติดตามตรวจสอบผลความก้าวหน้าของการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงความสัมพันธ์การควบคุมภายในด้านการเงินและบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ควรทำการศึกษาในกลุ่มธุรกิจอื่นที่ไม่ใช่หน่วยงานภาครัฐ เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างอื่นว่าผลที่ได้แตกต่างกันหรือไม่ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงานต่อไป
2. นักวิจัยสามารถนำผลวิจัยนี้ไปศึกษาต่อยอดงานวิจัยในการขยายจากกรอบแนวคิดการควบคุมภายในเดิม เป็นกรอบแนวคิดการบริหารความเสี่ยงขององค์กร เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จันทนา สาขากร, นิพันธ์ เท็นโชคชัยชนะ และศิลปะพร ศรีจันทพร. (2557). การตรวจสอบภายในและการควบคุมภายใน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ถาวร พรหมไทย. (2558). ผลกระทบของการติดตามประเมินผลการควบคุมภายในที่มีต่อคุณภาพข้อมูลทางบัญชีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาบัญชิตมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- ธนารินทร์ ใจเอื้อพลสุข (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ บัญชิตมหาบัณฑิต คณะบัญชี, มหาวิทยาลัยศรีปทุม).
- บังอร พันธุ์โสภ. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในกับการบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาบัญชิตมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).

สมมาต คำวังนัง. (2561). รูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายใต้ส่งผลต่อความสำเร็จของ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนการปฏิบัติงานสูง. (ดุขฎฐินิพนธ์ สาขาวิชาการบริหาร บัณชาติ
การศึกษา บัณชาติวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสยาม).

สหกรณ์การเกษตร. (2564). *ความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์*. สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2564, จาก
<http://webhost.cpd.go.th/rlo/agriculture.html>

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์อุดรธานี. (2564). *สหกรณ์ในความรับผิดชอบ*. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2563, จาก
<http://udonthani.cad.go.th/main.php?filename=index>.